

KẾT QUẢ CHỈNH LÝ, BỔ SUNG, VIẾT MỚI CUỐN SÁCH “LỊCH SỬ QUẢNG BÌNH TỪ TIỀN SỬ ĐẾN ĐẦU THẾ KỶ XXI”

NGUYỄN ĐĂNG TUẤN

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng viết: “Dân ta phải biết sử ta, cho tường gốc tích nước nhà Việt Nam”. Khắc ghi lời dạy của Người, thời gian qua, vấn đề nghiên cứu về lịch sử đất nước và các địa phương trong toàn quốc đã được nhiều nhà khoa học, nhà nghiên cứu lịch sử, văn hóa triển khai nhiều và đã xuất bản nhiều công trình, cuốn sách đạt hiệu quả cao về hàm lượng khoa học và tính thẩm mỹ. Qua đó nhằm tuyên truyền, giáo dục truyền thống lịch sử; phát huy lòng yêu nước, bồi đắp tinh thần cách mạng và củng cố niềm tin vào Đảng cho các thế hệ cán bộ, đảng viên, thanh niên, học sinh, sinh viên và Nhân dân cả nước.

Trong 20 năm gần đây, công tác nghiên cứu, biên soạn lịch sử trên địa bàn cả nước đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận. Viện Lịch sử Đảng, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh đã tập trung nghiên cứu, biên soạn các công trình Lịch sử Đảng, như: Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam 1930-1954, xuất bản năm 2019; Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam 1954-1975, xuất bản năm 1995; Bổ sung, chỉnh sửa và nâng cao chất lượng: Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam tập II (1954-1975), tập III (1975-2010) và Biên niên sự kiện Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam (7 tập), Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật, xuất bản cuối tháng 1/2021. Bên cạnh đó, nhiều cuốn sách lịch sử Đảng hoặc biên niên sự kiện lịch sử Đảng về các Liên khu, Xứ ủy Nam Bộ và Trung ương Cục miền Nam; về

cách mạng dân tộc dân chủ, cách mạng xã hội chủ nghĩa... do các Viện nghiên cứu và khoa lịch sử Đảng của các học viện, nhà trường nghiên cứu, biên soạn, góp phần dựng lại bức tranh sinh động, phong phú, toàn diện về lịch sử Đảng.

Cùng với các công trình lịch sử Đảng, còn có hàng trăm công trình lịch sử Đảng bộ tỉnh, thành phố, lịch sử các ban, bộ, ngành, mặt trận và các tổ chức chính trị - xã hội Trung ương; hàng nghìn công trình lịch sử Đảng bộ huyện, quận, thị, thành phố, lịch sử các ban, ngành đoàn thể địa phương; hàng chục nghìn công trình lịch sử Đảng bộ, lịch sử đấu tranh cách mạng của các xã, phường, thị trấn trên cả nước. Các công trình nghiên cứu đã đảm bảo tính đảng, tính khoa học và tính thống nhất, tạo thành chỉnh thể giữa lịch sử Đảng và lịch sử dân tộc, giữa lịch sử Đảng và lịch sử các đảng bộ địa phương, ban, bộ, ngành, mặt trận và các đoàn thể chính trị - xã hội.

Nhìn chung, các cuốn sách lịch sử đã phát hành thời gian qua đều được chuẩn bị chu đáo, xây dựng công phu, từ việc sưu tầm tài liệu đến khâu hoàn thiện, qua đó tái hiện khá đầy đủ lịch sử của các địa phương. Nội dung các cuốn sách đã nêu bật được diễn trình lịch sử từ thời tiền sử cho đến ngày nay; những điểm riêng biệt, sự lãnh đạo của tổ chức đảng qua các thời kỳ; việc vận dụng những chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, của tỉnh vào điều kiện địa phương, cơ quan, đơn vị. Các sự kiện lịch sử, số liệu lịch sử, nhân vật lịch sử được

biên soạn tương đối đầy đủ, chân thực, chính xác; các kết luận, đánh giá sự kiện, nhân vật lịch sử và ý nghĩa của sự kiện lịch sử có tính khách quan, khoa học, qua đối chiếu phù hợp với lịch sử địa phương và phân kỳ lịch sử Việt Nam hiện đại.

Đối với tỉnh Quảng Bình, trong những năm qua, hoạt động nghiên cứu lịch sử của tỉnh, của các địa phương, các ngành đã được triển khai và đạt được nhiều kết quả tích cực. Nhiều nghiên cứu khoa học về lĩnh vực này đã được tiến hành như: Lịch sử hệ thống hành chính nhà nước cấp tỉnh ở Quảng Bình 1945-2000; Lịch sử phong trào phụ nữ Quảng Bình giai đoạn 1975-2000; Lịch sử Đảng Bộ huyện Minh Hóa tập II (1975-2005); Lịch sử quan hệ đặc biệt Quảng Bình và Khăm Muộn, Savannakhet giai đoạn 1954-2015; Địa chí Quảng Bình;... và từ các công trình nghiên cứu khoa học đã được biên tập và xuất bản nhiều ấn phẩm về lịch sử được đánh giá cao, trong đó có cuốn sách “Lịch sử Quảng Bình” do Sở Khoa học và Công nghệ tỉnh Quảng Bình xuất bản năm 2014.

Trải qua 10 năm ra đời, qua thời gian và những nghiên cứu khoa học mới, phát hiện mới, nội dung cuốn sách “Lịch sử Quảng Bình” còn tồn tại một số vấn đề cần làm sáng tỏ, cần được bổ sung. Xuất phát từ vấn đề đó, việc tiến hành triển khai nhiệm vụ sự nghiệp KH&CN: Chính lý, bổ sung, viết mới và biên tập kỹ thuật sách: “Lịch sử Quảng Bình (từ Tiền sử đến đầu thế kỷ XXI)” là rất thiết thực.

Mục tiêu và nội dung nghiên cứu của nhiệm vụ tập trung vào những vấn đề chính sau: Hoàn chỉnh hình thức trình bày theo hệ thống niên đại; Kiểm soát lại toàn bộ nội dung phần đã có, bổ sung chỉnh sửa phần nội dung đã có, phát hiện và loại bỏ những nội dung

không thiết yếu, bổ sung các nội dung cần thiết mà xuất bản lần đầu chưa đề cập, chỉnh sửa sai sót; Thu thập các nguồn tư liệu và thông tin mới để viết thêm về hoạt động kinh tế, xã hội, văn hóa, giáo dục, quốc phòng, an ninh tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2000-2020; Chuyển cấu trúc nội dung từ 1 tập thống nhất gồm 4 phần thành 2 tập sách độc lập, mỗi tập gồm 2 phần, gồm: Tập 1: “Lịch sử Quảng Bình thời kỳ Tiền sử, Sơ sử và lịch sử Cổ Trung đại”, Tập 2: “Lịch sử Quảng Bình thời kỳ Cận và Hiện đại”. Cụ thể:

Thứ nhất, nhóm nghiên cứu đã chỉnh lý, bổ sung một số tài liệu và biên tập lại một số nội dung từ nội dung cuốn sách “Lịch sử Quảng Bình” như: Đọc thư tịch cổ để kiểm soát độ chính xác của những thông tin trong bộ sử còn tồn nghi sai lệch qua ý kiến bạn đọc sau 10 năm xuất bản. Chỉnh sửa phần nội dung đã có gồm đọc, phát hiện và loại bỏ những nội dung không thiết yếu. Bổ sung các nội dung cần thiết mà xuất bản lần đầu chưa đề cập và chỉnh sửa sai sót. Cụ thể:

Lược bớt những nội dung nói về lịch sử chung của dân tộc nhưng không làm ảnh hưởng đến cấu trúc nội dung và nhận thức về lịch sử Quảng Bình; những nội dung trình bày quá chi tiết, không thật sự cần thiết trong một diễn trình lịch sử dài trên 2000 năm; những nội dung lịch sử hiện không được dư luận quan tâm; những nội dung dựa vào truyền thuyết, huyền sử; những nội dung trích dẫn từ dẫn liệu của các tài liệu thứ cấp chưa có điều kiện thẩm định độ tin cậy.

Thay đổi các nội dung trích từ dẫn liệu của các tài liệu thứ cấp, tài liệu trích lục gián tiếp và tài liệu khác khi đã có tài liệu mới được xuất bản chính thức, có nguồn gốc rõ ràng.

Viết bổ sung những nội dung cần thiết trên cơ sở kết luận của các hội thảo khoa học, các tài liệu mới được các cơ quan Nhà nước công bố trong các công trình mới xuất bản.

Chỉnh sửa các sự kiện, niên đại trên cơ sở các tài liệu mới do các cơ quan xuất bản của Nhà nước công bố.

Thứ hai, viết mới về tình hình phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2000-2020. Trong đó, nhóm nghiên cứu tiến hành khảo sát, thu thập các nguồn tư liệu, bổ sung thêm thông tin mới, đặc biệt là thông tin về hoạt động kinh tế, xã hội, văn hóa, giáo dục, quốc phòng, an ninh tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2000-2020. Tổ chức viết các chuyên đề về bối cảnh lịch sử đất nước và Quảng Bình đầu thế kỷ XXI; về xây dựng hệ thống chính quyền tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2000-2020; về hoạt động công nghiệp, thương mại và dịch vụ tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2000-2020; về hoạt động nông nghiệp, nông thôn mới tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2000-2020; về hoạt động văn hóa, xã hội tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2000-2020; về hoạt động quốc phòng, an ninh tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2000-2020.

Thứ ba, hoàn chỉnh cấu trúc từ 1 cuốn sách thành 2 tập sách. Theo đó, phân đoạn để cấu trúc tập sách đã xuất bản có 3 phần thành 2 tập sách mới có 4 phần, mỗi tập có 2 phần. Việc chia 2 tập là rất cần thiết, có dung lượng vừa phải, tiện lợi cho người sử dụng.

Có thể nói, Quảng Bình là vùng đất có lịch sử lâu đời, trong thời gian qua, chính quyền địa phương các cấp đã tiến hành tổ chức nghiên cứu, biên soạn tài liệu về lịch sử Quảng Bình. Qua đó không chỉ góp phần phục dựng diễn trình lịch sử của một vùng đất, của một cộng

đồng, mà còn cung cấp những cứ liệu, góp phần phát hiện những giá trị và truyền thống cách mạng, văn hóa và lịch sử, bổ sung thêm những sắc thái đặc thù, những giá trị đặc sắc vào kho tàng lịch sử, văn hóa và cách mạng Việt Nam nói chung. Kết quả nghiên cứu của nhiệm vụ: Chỉnh lý, bổ sung, viết mới và biên tập kỹ thuật sách: “Lịch sử Quảng Bình (từ Tiền sử đến đầu thế kỷ XXI)” góp phần vào việc chỉnh sửa, bổ sung, hiệu đính về lịch sử Quảng Bình từ Tiền sử đến thế kỷ XX, đồng thời viết mới về lịch sử Quảng Bình giai đoạn từ năm 2000 đến năm 2020. Qua đó, giới thiệu toàn bộ tiến trình lịch sử vùng đất Quảng Bình về thiên nhiên và con người Quảng Bình; về các sự kiện lịch sử chính, mang tính nổi bật, phản ánh những giá trị tinh thần, truyền thống lịch sử, văn hóa của cộng đồng cư dân trên vùng đất Quảng Bình trong cuộc đấu tranh với thiên nhiên, chiến đấu chống ngoại xâm, xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh trong 2 tập sách. Thông qua các sự kiện lịch sử đó, nhiệm vụ đã đánh giá và ghi nhận vai trò lịch sử của các thế hệ cư dân Quảng Bình trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ quê hương, đất nước; giúp các tầng lớp nhân dân hiểu biết sâu sắc hơn về lịch sử quê hương và quá trình xây dựng, bảo vệ quê hương, đất nước của người dân Quảng Bình.

Kết quả của nhiệm vụ là cơ sở phục vụ việc biên soạn và tái bản cuốn sách: “Lịch sử Quảng Bình”. Đây là nguồn tài liệu có giá trị, cung cấp luận cứ khoa học phục vụ công tác nghiên cứu và làm tài liệu để giáo dục truyền thống văn hóa, lịch sử cho thế hệ trẻ và Nhân dân trong tỉnh và cả nước; Phục vụ các sự kiện chính trị, xã hội trong thời gian tới, đặc biệt là Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XVIII ■